

Dosya
Aydınlanma Yolunda
Veda(t) Günyol

**VEDAT GÜNYOL:
AYDINLANMACI, DEVRİMCİ...
Alpay KABACALI**

Onun için hazırladığım kitaba *Hümanizma'nın İmece'ci Öğretmeni* üst başlığını koymuştum. Gerçekten de, daha ilk çevirilerinden başlayarak Hümanizma'yı tanıtan Vedat Günyol, Aydınlanma'mıza katkıda bulunacak yazıları, kitapları çevirmekten hiçbir zaman geri kalmadı. Sağlam Türkçe'siyle dilimize, Aydınlanma kitaplığıımıza pek çok yapıt kazandırdı. Bu yapıtlarıyla düşünce alanımızın çevrenini genişletirken, düşünce özgürlüğü, inanç özgürlüğü, insanların eşitliği gibi hak ve ilkeleri de savundu, güncel kıldı. Bunun bedelini ödemekten de kaçınmadı. *Babeuf Davası*, yeterli kanıttır. *Babeuf'ün Devrim Yazıları*, yayımlanışından 170 yıl sonra, onun çevirmen kişiliğinde yeniden yargılandı.

Kurduğu *Yeni Ufuklar* dergisi ve *Çan Yayınları*, onun parasal katkısıyla ayakta durdu. Onca emeğiyle yetinmeyip Aydınlanma'mıza katkıda bulunan yayınların da bedelini, önemli ölçüde, cebinden ödedi. Kimi çevirilerini dostlarıyla birlikte, "imece" diyebileceğimiz bir çalışma düzeni içerisinde gerçekleştiren Vedat Günyol, uzun yıllar süren öğretmenlik yaşamındaki tutumuyla da "*İmececi öğretmen*" nitimine hak kazandı. Böylece, aydınlarımızın alışık olmadığı, alkışlanası bir çalışma düzenine öncülük etmiş oldu. Gelelim yazarlığına... Önce eleştirmendi. Romancı ve öykücülerimizi hem metinlere bağlı kalarak, hem biraz önce sözünü ettiğim düşünsel birikimin prizmasından geçirerek, derinlemesine inceleyip eleştirdi. Eleştirileriyle Cumhuriyet dönemi edebiyatımızın yeniliklerini, değişimini temellendirirken sonraki kuşaklara yol da gösterdi.

Ve denemecilikte direndi. Edebiyatımızın en güzel, en tutarlı, en sağlam denemelerini ortaya koydu. Bu denemelerde akıcılık, Türkçe'nin kullanımında ustalık, düşünceyi-duyguyu tutarlı bir anlatımla ortaya koyma gibi özelliklerin yanında, günümüz deneme yazarlarının örnek almaları gereken çok önemli bir özellik daha var: Düşünsel temel. Düşünsel birikimi, düşünsel temeli olmayanların deneme yazmaya heveslenmemeleri gerektiğini kanıtlayan ürünler bunlar. Özetlediğim bu çalışmalarına ve ortaya koyduğu ürünlere bakarak, Vedat Günyol'un bütün yönlerini kuşatacak sıfat bulabilir miyiz, diye düşündüm. "*Aydınlanmacı*" sıfatına, "*hiçbir çıkar gözetmeksizin toplumun ileri gitmesi için çalışan kişi*" anlamında "*Devrimci*" sıfatını da ekleyebiliriz.